

NILF

Norsk institutt for
landbruksøkonomisk forskning

I samband med at NILF sentralt sender ut pressemelding for driftsgranskingar i jord- og skogbruk for heile landet, vil vi supplere med ein del lokale data for fylke og regionar. Vedlagt følgjer lokal pressemelding for Rogaland og Agder.

Driftsresultatet for jordbruket i Rogaland og Agder 2003

Driftsgranskingane i jord- og skogbruk er basert på eit tilfeldig utval av 932 bruk over heile landet. I alt omfattar granskinga 75 bruk frå Rogaland og 61 bruk frå Agder. Jordbruksarealet for desse var i middel 212 dekar, sju dekar meir enn i 2002. Arbeidsinnsatsen til familien var i middel 2 471 timar. Dette utgjer 1,3 årsverk á 1 845 timar, om lag det same som året før. Leigd arbeid utgjer 761 timar i middel per bruk. Jordbrukskapitalen var i middel for året kr 1 554 800 per bruk.

Hovudtendensar for 2003:

- * **Stor nedgang i driftsresultatet**
- * **Kostnadsauke kombinert med reduserte tilskot er årsaker til nedgangen**
- * **Best resultat på Jæren**

I jordbruksforhandlingane er **vederlag til alt arbeid og eigenkapital per årsverk** det sentrale resultatmålet. Resultatet for gjennomsnittsbuket i Rogaland og Agder for 2003, viser kr 154 600 mot kr 172 700 i 2002. Nedgangen er på 10,5 %. Ein kjem fram til resultatmålet ved å leggje leigd arbeid til driftsoverskotet og trekkje frå jordbrukets del av faktisk betalte gjeldsrenter og kår. Effekt av auka jordbruksfrådrag er ikkje teke omsyn til.

Resultatet varierer mellom **ulike regionar**. Ser vi på vederlag til arbeid og eigenkapital per årsverk, viser Jærbruka ein nedgang på 12 % til kr 185 100, mot ein auke på 26 % frå 2001 til 2002. Nedgangen skuldast i hovudsak auka kostnader og nedgang i tilskot og mjølkepris. Vederlaget for andre bygder i Rogaland og Agder viser ein nedgang på 8,3 % til kr 138 000. Årsakene til nedgangen er dei same som for Jæren.

Av dei ulike driftsformene, viser **mjølkeproduksjon kombinert med svin** best resultat på Jæren. Mjølkeprisen gjekk ned 12 øre per liter for Jæren og 22 øre for andre bygder, medan prisen på storfekjøtt auka med vel ei krone per kg. Pris på svinekjøtt er om lag uendra.

Mjølkeproduksjon er den største driftsforma i Rogaland og Agder. I alt omfattar driftsforma 68 av dei 136 bruka. For Jæren gjekk vederlaget ned med kr 20 500 per årsverk (- 7,5 %) til kr 183 000 frå 2002 til 2003. For andre bygder i Rogaland og Agder var nedgangen kr 10 700 (-7,5 %) til kr 133 000. Gjennomsnittleg årskuttal for Jæren er 24,9 og for resten av området 14,8. Dette forklarar mykje av skilnaden i oppnådd resultat for dei to regionane.

På Jæren er det små skilnader mellom dei ulike **storleiksgruppene**, medan resultatet aukar med bruksstorleik i resten av Agder og Rogaland.

Driftsoverskotet per bruk var i middel for Rogaland og Agder kr 236 600 mot kr 279 100 i 2002. Dette er ein nedgang på 14,3 %. Driftsoverskotet skal gje vederlag til familien sitt arbeid i drifta samt ei rimeleg rente for kapitalinnsatsen.

Jæren (43 bruk) har driftsoverskot på kr 323 100 i middel per bruk i 2003, noko som er ein nedgang på kr 57 100 frå 2002 (-15 %), medan andre bygder i Rogaland og Agder (93 bruk) hadde ein nedgang frå kr 230 700 til kr 196 200 (- 15 %).

Nettoinvesteringa i jordbruket for dei 43 bruka på Jæren var i middel kr 66 700 (- 5 700) og i resten av Rogaland og Agder 8 200 (4 400) kr i middel for 2003. Tala viser at det har vore auka investeringsaktivitet i Rogaland og Agder samanlikna med 2002. Ei positiv nettoinvestering vil seie at ein aukar verdien på produksjonsmidlane i løpet av året.

Driftsgranskingane viser at **inntekter utanom den tradisjonelle jordbruksdrifta** utgjer ein stor del av samla inntekter for brukarfamilien. Lønsabeid utgjer 38 % av totalinntekta. Om lag 3 % av desse inntektene er anna næring med basis i ressursane på bruket. På Jæren er 44 % av totalinntektene henta utanfor bruket, medan 62 % av inntektene i resten av Agder og Rogaland kjem frå andre kjelder.

Nettoinntekta per brukarfamilie viser ein nedgang på 4 % på Jæren til kr 494 900, og ein auke på 3 % til kr 450 800 for resten av distriktet. Nettoinntekta omfattar driftsoverskot frå jord- og skogbruk, bierverv, løner, trygder og pensjonar, dessutan renteinntekter og verdi av eige arbeid på nyanlegg. Gjeldsrenter og kår er trekte frå. Nedgangen i nettoinntekta for Jæren skriv seg hovudsakleg frå nedgang i overskotet frå jordbruket, medan auke i løsinntekter og overskot frå anna næringsverksemd har medverka til auke i andre bygder.

Samla **gjeld** per bruk auka med kr 115 900 (8 %) per bruk i middel siste året for Jæren. Innbetaling av gjeldsrenter gjekk ned med kr 10 500 til kr 76 300. For andre bygder i Rogaland og Agder auka samla gjeld med kr 58 300 (5 %) per bruk i snitt. Renteutgiftene gjekk ned med kr 12 400 til kr 58 400.

Jordbruksfrådraget er etter kvart blitt ein viktig del av inntektspolitikken i jordbruket. Maksimalt jordbruksfrådrag vart auka frå kr 47 500 til kr 61 500 frå 2002 til 2003. Dette er ikkje teke omsyn til under vurdering av dei ulike resultatmåla. Inntektsverknaden av frådraget er auka med om lag kr 3 600 til om lag kr 17 000 per årsverk.

Alle dei presenterte resultatane er middeltal frå grupper av bruk. Det er stor spreing i materialet, noko som ikkje kjem fram her. Middeltala for dei 136 bruka i Agder og Rogaland gjev likevel ein god peikepinn på korleis den økonomiske utviklinga for jordbruket har vore.

For ytterlegare opplysningar kontakt: NILF, distriktskr. for Vestlandet v/ rådgjevar Heidi Knutsen tlf. 55 57 24 90.

Telefaks 55 57 24 96

Internett: <http://www.nilf.no/>

Tabell 1. Samla oversikt for 2003.

		Tal bruk	Innmarks-areal	Driftsoverskot per bruk		Vederlag til arb. og eigenkap. per årsv.	
				2002	2003	2002	2003
Alle	Rogal./Agder	136	212	279 100	236 300	172 700	154 600
Fylke	Rogaland	75	205	332 400	279 700	192 200	170 400
	Vest Agder	29	219	220 700	171 900	149 800	129 200
	Aust Agder	32	222	203 100	193 000	138 800	135 800
Jæren	Jæren	43	223	380 200	323 100	211 500	185 100
	100-199 daa	16	152	317 700	275 600	196 200	192 400
	200-300 daa	17	255	476 300	372 700	231 600	185 100
	300-500 daa	7	372	389 700	410 600	222 700	198 500
	Mjølkk	20	228	380 900	338 500	203 500	183 000
	Mjølkk/gris	13	230	479 300	374 000	263 700	191 800
Andre bygder Rogaland og Agder	Andre bygder	93	206	230 700	196 200	150 600	138 000
	50-99 daa	10	75	69 000	60 400	85 000	78 700
	100-199 daa	42	155	213 800	179 200	145 800	132 200
	200-300 daa	26	242	284 000	250 600	158 900	152 400
	300-500 daa	14	364	354 100	245 400	195 300	143 400
	Mjølkk	48	214	241 700	196 700	143 700	133 000
	Mjølkk/sau	8	242	305 600	225 800	179 200	138 400
	Mjølkk/gris	6	203	352 200	284 800	148 800	124 500

Tabell 2. Resultatmål i jordbruket 1995-2003, Jæren.

År	Tal bruk	Vederlag til arb. og eigenkap. pr. årsverk à 1 845 timar		Konsumprisindeks
		Nominelle kr	2003 - kr	
1995	45	154 400	184 900	94,2
1996	41	165 400	195 800	95,3
1997	42	163 000	188 000	97,8
1998	43	173 200	195 400	100,0
1999	45	157 400	173 500	102,3
2000	42	171 000	182 800	105,5
2001	45	167 500	173 800	108,7
2002	44	211 500	216 700	110,1
2003	43	185 100	185 100	112,8

Tabell 3. Resultatmål i jordbruket 1995-2003, Rogaland og Agder andre bygder.

År	Tal bruk	Vederlag til arb. og eigenkap. pr. årsverk à 1 845 timar		Konsumprisindeks
		Nominelle kr	2003 - kr	
1995	81	125 600	150 400	94,2
1996	83	130 000	153 900	95,3
1997	82	123 000	141 900	97,8
1998	82	139 700	157 600	100,0
1999	82	122 800	135 400	102,3
2000	83	137 500	147 000	105,5
2001	85	142 600	147 900	108,7
2002	92	150 600	154 300	110,1
2003	93	138 000	138 000	112,8